

Handläggare:
Jens Möller
Tel: 08-606 93 24

Kommunstyrelsens ordförande
Haninge, Nynäshamn och Tyresö

En jämförelse av miljö- och hälsoskyddstillsynen inom Haninge, Nynäshamn och Tyresö kommuner 2015 jämfört med 2004

Inledning

Som underlag inför bildandet av Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund togs två utredningar fram. En av Öhrlings PriceWaterhouseCoopers samt en av Nils-Gunnar Sahlman i samarbete med kommunernas miljöchefer. Dessa togs fram under år 2005 och utgår från uppgifter avseende år 2004 från de åtta kommuner som utredningen omfattade. Förstudiens uppdrag var att särskilt bedöma:

1. Förslag avseende ekonomi och intäktsfinansiering.
2. Alternativa samverkansformer.
3. Konsekvenser för verksamhetsutövarna och miljön.
4. Beslutsformer, inflytande och ekonomiska konsekvenser för de samverkande kommunerna.

I detta PM jämförs förbundets verksamhet år 2015 med kommunernas år 2004 vad gäller punkterna ett och tre, dvs. ekonomi och intäktsfinansiering samt konsekvenserna för verksamhetsutövarna och miljön. Utgångspunkten vid jämförelsen är nyckeltal från beslutsunderlagen. Ansvaret för miljö- och hälsoskyddstillsynen flyttades till förbundet 2008.

Ekonomi och intäktsfinansiering

Förstudiens bedömningar avseende ekonomi och intäktsfinansiering bygger på vissa antagande avseende effektiviseringspotentialer inom personalstyrka, ledning samt förväntad teknisk utveckling av administrativa stödsystem. Utredningen bedömde att det kan resultera i lägre produktionskostnader och/eller ökad kvalitet (möjlighet till fler utförda arbetsuppgifter). En del av effektiviseringarna går också ut på att köpa tjänster från kommunernas befintliga medborgarkontor eller liknande inrättningar för att avlasta kvalificerad personal från enkla klagomålsärenden och förfrågningar. En annan utgångspunkt var att ändra intäktsbilden genom att öka taxeintäkterna i enlighet med nya principer för riskbaserade taxor som förväntades komma under de närmaste åren.

Förbundet har tagit fram gemensamma taxor, vilket innebär att avgifter och tillämpningen av dessa är enhetliga inom Haninge, Nynäshamn och Tyresö. Den i

utredningen förväntade nya taxekonstruktionen med riskbaserade taxor har sedan förbundsbildningen tagits fram av Sveriges kommuner och landsting (SKL) som alternativ till den modell som traditionellt tillämpats. Inom miljöbalkstillsynen har vi kvar den taxekonstruktion som gällde i medlemskommunerna, vilken är vanligt förekommande bland Sveriges kommuner. SKL håller precis på och tar fram en ny taxekonstruktion som är tänkt att ersätta den riskbaserade. Vi följer utvecklingen och kommer att ta ställning till en eventuell övergång. Förbundet har dock, liksom den absoluta majoriteten av Sveriges kommuner, infört livsmedelsverkets riskbaserade taxa inom livsmedelskontrollen. Förbundets taxor och konstruktion beslutas av fullmäktige i respektive medlemskommun. Vad gäller utredningens förväntade tekniska utveckling av de administrativa systemen så har vi följt utvecklingen ända sedan förbundsbildningen. Det är dock först under det senaste året som lösningar kommit fram som möjliggör arbete i fält med våra IT-system. Det är lösningar som vi i skrivande stund undersöker och bedömningen är att det finns stora fördelar med att införa dessa. Vi har inte tecknat avtal med någon av medlemskommunernas medborgarkontor. Vi har däremot inrättat en egen servicefunktion dit allmänheten kan vända sig för att få hjälp med sina frågor. Servicefunktionen ansvarar även för handläggningen av ärenden som snabbt kan avgöras, vilket avlastar förbundets övriga handläggare på motsvarande sätt som utredningen beskriver.

Har då förbundsbildningen påverkat myndighetens och medlemskommunernas ekonomi? År 2004 var kostnadstäckningsgraden 28 % och en handläggare debiterade i genomsnitt 330 timmar per år räknat på samtliga kommuner som utredningen omfattade. 2015 var förbundets kostnadstäckningsgrad 60 % och en handläggare debiterade i genomsnitt 601 timmar. Medlemsavgiften år 2004 var i snitt 447 tkr per handläggare att jämföra med 340 tkr år 2015, vilket innebär att kommunernas kostnader minskat med 25 %. Vid jämförelsen har dock inte någon justering skett mot förändrat värde på valutan liksom att jämförelsen sker mot det genomsnittliga resultatet för samtliga åtta kommuner som utredningen omfattade, vilket innebär att den inte är helt korrekt.

Hur ser det då ut på kostnadssidan? I förstudien redovisas särskilt kostnader för lokaler, IT-stöd samt nämndernas verksamheter. Lokalkostnaden för miljökontoren i Haninge, Nynäshamn och Tyresö uppgick år 2004 till drygt 800 tkr. Det kan jämföras med förbundets kostnader år 2015 på ca 1 500 tkr för lokalhyra, städning och övrigt underhåll. Vid förbundsbildningen beslutades att Nynäshamns kommun ska stå för personal- och ekonomistöd samt att Haninge ska stå för IT-stöd, telefoni och posthantering. För dessa tjänster betalade förbundet ca 1 500 tkr år 2015. Förstudien redovisar endast IT-kostnaderna vilka år 2004 var ca 500 tkr, vilket kan jämföras med ca 1 050 tkr år 2015 (ca 700 tkr är avgifter till kommunen och resterande utvecklings- och licenskostnader till programleverantörer). Vad gäller nämndernas verksamhet så var kostnaden år 2004 ca 340 tkr i våra medlemskommuner att jämföra med 150 tkr år 2015. Förbundet direkt sammanträder fem ggr per år, vilket innebär att kostnaden per sammanträde i stort motsvarar den innan förbundsbildningen då nämnderna hade fler sammanträden under ett år.

Det är dock viktigt att vara medveten att det fanns en osäkerhet av de verkliga kostnaderna år 2004. Samma osäkerhet ser förbundet fortfarande vid årliga jämförelser

med länets övriga kommuner. Jag vill hävda att förbundet är det enda miljökontoret i länet som vid en sådan jämförelse säkert kan redovisa de verkliga kostnaderna.

Konsekvenser för verksamhetsutövarna och miljön

Av förstudien till förbundsbyggnaden framgår att kommunerna år 2004 hade resurser att genomföra ca 43 % av den tillsyn som enligt kommunernas bedömning skulle genomföras. Konsultrapporten förde fram att god kunskap hos inspektörer och tillräckliga resurser att genomföra tillsyn är bidragande orsaker till en god miljö. En gemensam organisation medför enligt deras bedömning att såväl kompetens som resurser avsevärt kommer att förbättras, vilket i sin tur kan bidra till att miljön blir bättre. Behovsutredningen som togs fram som en del av beslutsunderlaget visade på ett behov att öka antalet handläggare med 53 % för att klara tillsynsuppdraget.

Sedan förbundsbyggnaden har antalet handläggare ökat med 42 %, vilket dock inte motsvarar behovet varför vi inte fullt kan utföra det ansvar som lagts på oss. Vi utför vårt uppdrag i alla delar med undantag för förorenade områden där vi inte har möjlighet att arbeta med planerad tillsyn. Bedömningen är att vi till ca 95 % utför vårt uppdrag sett utifrån den ambitionsnivå direktionen satt för den takt tillsynen ska bedrivas. Vi har en bemanning som motsvarar de avgifter vi tar ut för tillsyn. Årliga tillsynsplaner tas fram med utgångspunkt från de tillsynsintervall olika verksamheter har.

I nedanstående tabell redovisas utförd tillsyn år 2004 jämfört med behovet.

Tillsynsområde	Haninge	Nynäshamn	Tyresö
Miljötillsyn	77 %	33 %	48 %
Hälsoskydd	48 %	59 %	12 %
Livsmedel	16 %	11 %	21 %

Vad gäller antalet genomförda inspektioner så redovisas det i förstudien endast för livsmedelskontrollen. År 2004 genomfördes 104 inspektioner i förbundets medlemskommuner, vilket kan jämföras med 1 124 inspektioner under 2015. Utslaget per handläggare så genomförde en livsmedelsinspektör 28 inspektioner år 2004 att jämföra med 178 inspektioner år 2015.

Den utökade bemanningen har gjort det möjligt för våra handläggare att specialisera sig inom olika tillsynsområden. Vi har möjlighet att ha branschansvariga inom våra tillsynsområden som ser till att vi totalt sett har god och aktuell kunskap och därmed kan ge stöd till övriga handläggare. Det ser vi som en av anledningarna till att vi kunnat effektivisera tillsynen jämfört med 2004, vilket även vi tror bidrar till en bättre tillsyn och miljö.

Jens Möller
Förbundschef